

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se

Promemorian Ett nationellt mobilförbud i de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet (Ds 2025:9)

U2025/00797

Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM, är tveksam till utredningens förslag om ett nationellt mobilförbud av två skäl. För det första finns redan lagstöd för rektor att besluta om insamlande av mobiltelefoner hela skoldagen, samt en huvudregel om att mobiltelefoner och annan elektronisk utrustning inte får användas i undervisningen. Utredningen visar inte att det föreligger ett behov som skulle motivera en ytterligare inskränkning av rektors mandat att besluta i frågor som rör skolenheten. För det andra är det enligt SPSM för tidigt att utvärdera effekterna av de lagändringar som trädde i kraft hösten 2022.

SPSM vill också inledningsvis påpeka det positiva med att utredningen på ett tydligt sätt redogör för elevers syn på frågan om mobilers närvaro i skolan, något som saknades då frågan tidigare utreddes, inför lagändringarna som trädde i kraft 2022. SPSM saknar dock uppmärksammande av erfarenheter och uppfattningar hos elever med funktionsnedsättning i denna del.

5.5.1 Ett nationellt mobilförbud och bestämmelsens placering i skollagen

SPSM är tveksam till förslaget.

Det finns redan lagstöd för rektor att besluta om insamlande av mobiltelefoner hela skoldagen, samt en huvudregel om att mobiltelefoner och annan elektronisk utrustning inte får användas i undervisningen. Utredningen visar inte att de skolor som saknar mobilförbud idag inte har hittat andra sätt att hantera användning av mobiltelefoner och andra digitala enheter som fungerar. SPSM:s uppfattning är att det är mer ändamålsenligt att rektor beslutar om mobilförbud utifrån den rådande situationen på skolan, i samråd med skolpersonal och elever och inom ramen för det

systematiska kvalitetsarbetet. Det är enligt SPSM också för tidigt att utvärdera effekterna av de lagändringar som trädde i kraft hösten 2022.

5.5.2 Ett nationellt mobilförbud ska avse de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet

SPSM tillstyrker förslaget.

5.5.3 Endast elevers mobiltelefoner ska omfattas av ett nationellt mobilförbud

SPSM har som framförts ovan under avsnitt 5.5.1 vissa invändningar mot att införa ett nationellt mobilförbud. SPSM har dock inga invändningar mot den utformning av regleringen som utredningen föreslår. Myndigheten instämmer i att det nationella förbudet bara bör omfatta mobiltelefoner, och att övrig elektronisk kommunikationsutrustning fortsatt bör omfattas av en möjlighet för rektor att besluta om.

SPSM delar utredningens bedömning, mot bakgrund av den snabba teknikutvecklingen.

5.5.4 Undantag för pedagogisk användning vid undervisning och undantag för enskilda elever

SPSM tillstyrker förslaget.

Det behövs enligt SPSM fortsatt undantag för pedagogisk användning i undervisningen. Ett absolut förbud gör det svårare för skolorna att, utifrån lärarens professionella bedömning, bland annat ge alla elever möjlighet att utveckla sin digitala kompetens och möjlighet att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik. För elever med funktionsnedsättning är det särskilt viktigt att skolan är kompensatorisk och exempelvis kan ge alla elever möjligheter att utveckla färdigheter och förmågor kopplade till digitala verktyg.

SPSM instämmer också i att undantag fortsatt behöver finnas för enskilda elever utifrån behov av stöd respektive särskilda skäl. Utredningen redogör enligt SPSM väl för de olika situationer som kan uppstå för elever med funktionsnedsättning där elever av olika skäl kan vara i behov av mobiltelefon eller annan elektronisk utrustning som ett stöd eller hjälpmedel. Även om skolan ansvarar för att tillhandahålla de lärverktyg som eleverna behöver i utbildningen, inklusive digitala lärverktyg anpassade utifrån enskilda elevers behov, kan det finnas situationer då dessa inte alltid

räcker till, och exempelvis en mobiltelefon kan behövas som kompletterande stöd.

5.5.7 Möjligheterna till omhändertagande av mobiltelefoner i reaktivt syfte bör inte utökas

SPSM delar bedömningen. Rektor och övrig skolpersonal har redan idag goda förutsättningar att ingripa vid otillåten användning av mobiltelefoner. SPSM har svårt att se att skolor skulle vara hjälpta av en specificering av ytterligare åtgärder som kan vidtas. Hur skolor arbetar med att elever följer de regler som gäller på skolan och vilka åtgärder som skolpersonal kan vidta om detta inte görs är också en bredare fråga som inte enbart rör frågan om just mobiltelefoner.

I detta ärende har juristen Rebecka Pomeroy varit föredragande. I den slutliga handläggningen har även chefsjurist Ulrika Ehlin, enhetschef Nina Karnehed och sakkunnig Petter Ådahl deltagit.

För Specialpedagogiska skolmyndigheten

Aurora Lindberg
Generaldirektör